

Barn och skolnämndens arbetsutskott

§58

Dnr BSN 2023-499

Kvalitetsredovisning för grundskolan 2023 Beslut

Barn- och skolnämnden tar del av barn- och utbildningskontorets kvalitetsredovisning gällande grundskola- och anpassad grundskola läsåret 2022/23.

Sammanfattning av ärendet

Utifrån skolornas kvalitetsrapporter och de kvalitetsdialoger som genomförs med rektorer och ledamöter från barn- och skolnämnden skriver skolchefen en kvalitetsredovisning över hela grundskolans ansvarsområde efter varje läsår. Genom det systematiska kvalitetsarbetet har vi kunnat identifiera ett antal nya utvecklingsområden eller fortsatta utvecklingsområden.

Under läsåret 2023/24 kommer följande utvecklingsområden att vara prioriterade:

- Förbättra närvaron i skolan
- Utveckla resultatuppföljningen
- Öka de tillitsfulla relationerna mellan elever och skolpersonal

Beslutsunderlag

Tjänsteutlåtande Kvalitetsredovisning för grundskolan och anpassad grundskola 2023
Bilaga Kvalitetsredovisning grundskola och anpassad grundskola 2023.

Beslutande sammanträde

Beslutsgång

Ordföranden frågar om barn- och skolnämndens arbetsutskott kan besluta i enlighet med barn- och utbildningskontorets tjänsteutlåtandes förslag, och finner att barn- och skolnämndens arbetsutskott beslutar i enlighet med förslaget.

Beslutet ska skickas till

Registrator

Skolchef grundskola

Avdelningen för kvalitetsutveckling och strategisk planering

Enheten för resultat och analys

Paragrafen är justerad

Justerandes sign

Utdragsbestyrkande

Barn-och utbildningsförvaltningen

Handläggare: Johan Kant
Titel: Skolchef
E-post: johan.kant@norrtalje.se

Till: Barn-och utbildningsnämndens arbetsutskott

Grundskolans kvalitetsredovisning för läsåret 2022/23

Förslag till beslut

Barn- och skolnämnden tar del av barn- och utbildningskontorets kvalitetsredovisning gällande grundskola- och anpassad grundskola läsåret 2022/23.

Sammanfattning av tjänsteutlåtandet

Utifrån skolornas kvalitetsrapporter och de kvalitetsdialoger som genomförs med rektorer och ledamöter från barn- och skolnämnden skriver skolchefen en kvalitetsredovisning över hela grundskolans ansvarsområde efter varje läsår.

Genom det systematiska kvalitetsarbetet har vi kunnat identifiera ett antal nya utvecklingsområden eller fortsatta utvecklingsområden.

Under läsåret 2023/24 kommer följande utvecklingsområden att vara prioriterade:

- Förbättra närvaron i skolan
- Utveckla resultatuppföljningen
- Öka de tillitsfulla relationerna mellan elever och skolpersonal

Ärendet

Beskrivning

Varje skola ska kvalitetssäkra sin verksamhet enligt Skollagens (2010:800) 4 Kap. Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara de nationella målen för grundskolans verksamheter.

Kvalitetsarbetet ska dokumenteras och rektor och/eller huvudmannen ska se till att uppkomna brister rättas till. All personal ska delta i kvalitetsarbetet och det slutliga resultatet är en kvalitetsrapport över hur väl skolan uppfyllt styrdokumentens krav under året.

Utifrån skolornas kvalitetsrapporter och den kvalitetsdialog som genomförs med rektorer och ledamöter från nämnden skriver skolchefen en kvalitetsredovisning över hela grundskolans ansvarsområde. Kvalitetsredovisningen ger en lägesbedömning över hur grundskolan föregående läsår uppfyllt de nationella kraven för grundskolan och anpassad grundskola. I rapporten ingår analyser av utbildningens resultat men även dess förutsättningar, utmaningar och utvecklingsbehov. Utifrån de brister och utmaningar som framkommer när resultaten analyseras förväntas enheterna och/eller huvudmannen vidta nödvändiga åtgärder. Rapporten ska ligga till grund för grundskolan och huvudmannens fortsatta arbete med att utveckla utbildningen så att varje enskild elev får en likvärdig utbildning utifrån de nationellt satta kraven.

Lagkrav

4 Kap, 4-7§§ Skollagen 2010:800

Koppling till gällande styrdokument

Barn-och skolnämndens riktlinjer för det systematiska kvalitetsarbetet. Dnr BSN 2022-133.

Ekonomiska konsekvenser och riskanalys

De insatser som genomförs utifrån de prioriterade områdena kan finansieras inom beslutad budget och beviljade statsbidrag.

Förvaltningens analys och slutsatser

Grundskolan har under läsåret 2022/23 kunnat genomföra planerad undervisning och utbildning utan påverkan av den tidigare pandemin. Trots det har andelen elever som är behöriga till gymnasiets yrkesprogram minskat med sju procentenheter i Skolverkets statistik.

Ett större analysarbete pågår på flera nivåer i styrkedjan. Flera insatser kommer att genomföras under läsåret 2023/24 för att försöka bryta den nedåtgående trenden. Analyser kommer att genomföras i arbetslag, skolledning, skolchefens rektorsgrupp, samt på barn- och utbildningskontoret.

Resultatuppföljningen ska förbättras och inkludera alla ämnen men framför allt svenska, matematik och engelska som är nödvändiga ämnen för att nå gymnasiebehörighet. I syfte av att kvalitetsförbättra utbildningen så att fler elever kan nå kunskapskraven har följande tre utvecklingsområden identifierats inom det systematiska kvalitetsarbetet.

Resultatuppföljning

Under de senaste åren har skolorna arbetat intensivt med resultatuppföljning där

Läsutvecklingsschemat (LUS) har varit i fokus. Det arbetet har varit framgångsrikt utifrån att skolorna nu har god kännedom om elevernas läsförmåga.

Resultatuppföljningen ska vidgas till andra områden och ämnen.

Utifrån elevernas resultat ska adekvata insatser sättas in. För att kunna kvalitetsförbättra verksamheten behöver resultat tas omhand för att analyseras och värderas i syfte att välja en viss framtida riktning. Om resultaten inte följs upp och utvärderas är risken stor att eleverna inte får det stöd som de behöver för att nå uppsatta kunskapsresultat. Samtliga nivåer i styrkedjan behöver kunna analysera sina resultat. Kompetensutvecklingsinsatserna behöver därmed ske på flera olika nivåer, rektorsnivå, arbetslagsnivå samt lärarnivå.

Frånvaro

Arbetet med att förbättra elevnärvaron i skolan fortsätter även kommande läsår. Om eleven inte är i skolan finns det få möjligheter till kunskapsinhämtning. Under läsåret har samtliga skolor fått hjälp med en kartläggning av sitt nuläge samt förslag på vilka åtgärder som behöver vidtas för ökad elevnärvaro. Den insatsen kommer att fortsätta samtidigt som andra insatser behöver initieras.

Tillitsfulla relationer mellan elever och skolpersonal

Analyserna från föregående läsår visar på att anknytningen mellan elever som kan anses vara stökiga och skolpersonalen inte alltid fungerar optimalt. Inom projektet *Steget före* utbildas personal kring bakomliggande förståelse för dessa elever samt hur de bör bemötas. Med förståelsen för den situation de befinner sig i har skolans personal en möjlighet att knyta an på ett bättre sätt än tidigare.

Tidplaner

Ärendet kommer att behandlas på barn- och skollnämndens arbetsutskott den 23 oktober och vid barn- och skollnämndens sammanträde den 6 november 2023.

Jenny Nordström
Förvaltningsdirektör
Barn- och utbildningskontoret

Bilagor

Grundskolans kvalitetsredovisning för läsåret 2022/23

Beslut skickas till

Registrator

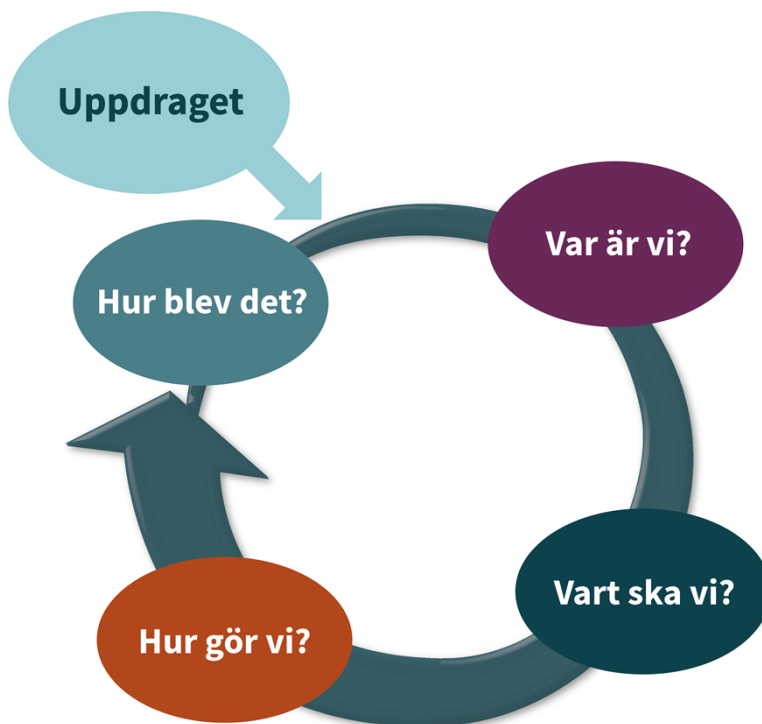
Skolchef grundskola

Avdelningen för kvalitetsutveckling och strategisk planering

Enheten för resultat och analys

Grundskolans kvalitetsredovisning för läsåret 2022-2023

Skolchefens inledande ord

Vad är kvalitet? Är det allt som gjorts i skolan under föregående läsår eller är det effekten av de insatser som genomförts utifrån en synliggjord brist eller utvecklingsområde?

För mig som skolchef är kvalitet en benämning på något bra som har genomförts och inneburit att elever och verksamheten har utvecklats. I bästa fall nått i förväg uppsatta mål. Inte hur många insatser som gjort eller hur mycket resurser som har krävts. Det går alldeles utmärkt att ha 3-4 vuxna i ett klassrum med bristande kvalitet ifall det är fel personer som har ansvar för verksamheten. Utbildad personal med fel fokus kan bidra till att kvantitet inte bidrar till kvalitet.

I den här kvalitetsrapporten har jag därför valt att återberätta hur vi jobbat med kvalitet, utifrån mitt sätt att se på dessa två begrepp. Det innebär inte att allt är bra eller fungerar tillfredställande, men strävan är att det är just dit vi ska.

Tanken med rapporten är att den ska ge en god bild över nu-lägen för grundskolan i Norrtälje, men även ambitionerna framåt. För att rapporten ska bli så tillgänglig som möjligt för läsaren har statistik och diagram lagts som bilaga.

Strävan är att beskriva det innehåll vi jobbat med samt en form av analys som är utfallet av våra insatser. Både vad som gått mindre bra och vad som har varit framgångsrikt.

Grundskola är en komplex verksamhet där samhällets utmaningar speglas i grundskolans provningar. Inte sällan vill samhällsaktörer att skolan ska lösa alla möjliga svårigheter, så som att elever rör på sig allt för lite, eller att de äter fel typ av kost. Utöver detta ligger det på grundskolan att förse eleverna med grundläggande kunskaper. Grundskolans lärare och rektorer ska både kunna planera för en god verksamhet och ibland även kunna "skjuta från höften".

Föregående Kvalitetsrapport var oerhört omfattande och kvantitativ i sin karaktär. Den här rapport är betydligt mer avskalad och har till uppgift att mer fokusera på kvalitet och de utmaningar som finns i Norrtäljes grundskolor. Förhoppningsvis får läsaren en god bild över grundskolans verksamhet. God läsning!

Norrtälje 2023-09-08

Johan Kant
Skolchef grundskolan
Norrtälje kommun

Sammanfattning

Norrtälje grundskola har alla förutsättningar till att bli väl fungerande skola som erbjuder en god utbildning. Det finns tillräckligt mycket resurser även om de flesta inom skolan skulle önska mer. Frågan är vad man gör med de redan befintliga resurserna? Det vill säga lärares och övrig personals tid. Hur användes dessa resurser på bästa sätt? Och görs det?

Stödfunktioner finns på plats och fungerar relativt väl. Generellt finns det utbildade lärare och övrig personal även om det inom vissa kategorier saknas behörighet. Dock är utbildningsinsatser på gång inom fritidshemmet samt marknadsföringsåtgärder för att lyfta fram Norrtälje som arbetsgivare.

Vi ser att det finns rutiner som över lag sitter på förvaltning och på enheterna. Vi har en väldigt bra rektorsgrupp som både är engagerad och skicklig. Så det mesta finns på plats även om vi då och då får peka på saker som inte fungerar.

Det vi ser i denna kvalitetsrapport är att vi inom vissa områden behöver borra djupare.

Det behövs verkligen en resurs- och behandlingsskola i Norrtälje. Många av kommunens barn och unga klarar inte av den ordinarie undervisningen ens i resursklasserna.

Vi behöver titta på resultatuppföljningen med förstoringsglas. Cirka 20% av eleverna från förskoleklass till årskurs 3 inte lyckas med sin läsning. Vad det beror på och vilken förklaringsmodellen till detta behöver vi titta närmare på.

Från åk 6 till 9 sjunker elevernas betyg. De elever som fått F i betyg i ett eller fler ämnen behöver vi titta närmare på. Vad som sker på högstadiet. Det vore ju intressant att titta närmare och lyfta dessa elevers situation med högstadiet.

Ovanstående två punkter förflyttar oss osökt in i klassrummet och undervisningens kvalitet.

Närvaron – vi måste radikalt höja den hos eleverna. Det behövs tydligare och snabbare återkoppling på hur arbetet går och vad nästa steg ska bli för att få elever som stannar hemma allt för lättvinligt till skola.

Vi behöver även arbeta med att förstå oss på de så kallade ”bubbelbarnen”. Elever som utåtagerar och kanske till och med är hemma allt för mycket.

Inledning

Syfte med rapporten

Enligt skollagen ska varje huvudman, skola, förskola och fritidshem bedriva ett systematiskt kvalitetsarbete¹. Inriktningen på kvalitetsarbetet ska vara de nationella målen som beskrivs i skollag, läroplaner och andra styrande dokument.

Kvalitetsredovisningen är en del av huvudmannens systematiska kvalitetsarbete och redogör för hur grundskolan, grundsärskolan och fritidshemmet under föregående år levt upp till de nationella krav som styr utbildningarna. Även kommunala uppdrag som inte har sitt ursprung från det lagstadgade systematiska kvalitetsarbetet finns med i redovisningen.

Grundskolans utvecklingsområden under 2022-2023

1. Ökad elevnärvaro i skolan
2. Förbättrad resultatuppföljning
3. God arbetsmiljö för alla elever och lärare
4. Alla elever ska få stöd i sin utbildning utifrån läsa-skriva, räknagarantin

Grundsärskolans utvecklingsområden under 2022-2023

1. Ökade förutsättningar för lärande i grundsärskolan

¹ Skollagen 2010:800 4 kap.

Verksamhetens förutsättningar

Grundskolan har de förutsättningar som ges, det vill säga har det antal elever som väljer kommunala skolor och man har den skolpeng som beslutats av kommunens politiker. När det gäller resursfördelning utöver skolpeng finns det tilläggsbelopp som söks för de elever som har stora stödbehov, riktat stöd till landsbygdsskolor och statsbidrag.

Riktat stöd till landsbygdsskolor

Detta kommunala bidrag riktar sig mot skolor med färre än 60 elever. I dagsläget är det följande 6 skolor som erhåller någon form av ersättning: Edsbro skola, Grisslehamns skola, Köpmanholms skola, Rånäs skola, Skebo skola och Vätö skola. Den totala summan är 4 257 000 kronor och fördelas efter principen ju färre elever skolan har desto större ekonomiskt stöd.

Statsbidrag

Under budgetåret 2023 har Norrtälje kommun erhållit drygt 43 miljoner kr i olika riktade statliga bidrag och ca 85% av statsbidragen fördelas direkt till verksamheterna. Resterande 15% fördelas till centrala funktioner i syfte att stötta grundskoleenheterna på olika sätt.

De största statsbidragen är likvärdighetsbidraget, lärarlönelyftet, karriärtjänster och lärarassistenter.

- Likvärdighetsbidraget 30,6 miljoner kr
- Lärarlönelyftet 6,5 miljoner kr
- Karriärtjänster (förstelärare) 3,2 miljoner kr
- Lärarassistenter 1,9 miljoner kr

Några insatser som finansieras eller delfinansieras av likvärdighetsbidraget är:

- Lågstadiesatsning, 9,4 miljoner kr; Personella resurser i form av lärare och resurspersonal.
- Ökad trygghet och studiero, 915 tkr.
- Resursklass, 2,95 miljoner kr; Tillgängligt lärande för elever med Neuropsykiatriska funktionsnedsättningar (NPF).
- Nyanlända, 6,55 miljoner kr; Mottagning, kartläggning, undervisning och studiehandledning.
- Förebyggande elevhälsa, 2,283 miljoner kr; Förebyggande och främjande elevhälsoarbete i skolan samt riktade insatser för att öka elevnärvaron i grundskolan.
- Ökad måluppfyllelse, 950 tkr. Resultatuppföljning av läsning och matematik.

- Behålla behöriga lärare, 2,7 miljoner kr; Kunna erbjuda tjänster på landsbygdsskolor för att behålla behöriga lärare samt bidra till att utbilda obehöriga lärare att bli behöriga.
- Skolbibliotek, 1,51 miljon kr. Digitalt skolbibliotekssystem på skolorna, inköp av litteratur till skolbiblioteken samt anställa en skolbibliotekarie.
- Fritidshemsutveckling, 1,32 miljoner kr. Utveckla och utbilda fritidshemspersonal samt en långsiktig riktad satsning att utbilda grundskollärare mot fritidshem.

Skolchefens kommentar: Fördelningen av resurserna har varit väl planerade och avvägda. Det är en blandning av stöd till verksamhet som har svårt att självständigt klara sin ekonomi samt satsningar på att utveckla verksamheten. De statliga bidragen har stor betydelse för många av de insatser och utvecklingsarbeten som genomförs inom Norrtälje kommuns grundskola då de inte skulle kunna genomföras utan de statliga bidragen. Ur detta perspektiv kan Norrtälje kommuns grundskola anses vara underfinansierad då grundskoleverksamheten behöver utvecklas och personalen behöver fortbildas.

Det finns även vissa utmaningar inom grundskolan, framför allt när det gäller mindre glesbygdsskolor. Vid exempelvis elevantal under 60 elever, som ovan redovisats, delat på årskurs F-6, blir undervisningsdynamiken undermålig samt att det är i många fall svårt att rekrytera behörig personal till dessa enheter.

Personalförsörjning

Över lag är det god personalförsörjning till grundskolan i Norrtälje. När det gäller vissa personalkategorier är det svårt att tillsätta behörig personal, t.ex. språklärare där det finns alldeles för lite utbildad personal för att tillfredsställa efterfrågan. Detsamma gäller fritidspedagoger eller fritidslärare som saknas i den utsträckning som önskas. Konsekvensen blir att obehöriga, t.ex. spansklärare, anställs termins- eller läsårsvis. Naturligtvis får detta följder på en lägre kvalitet i verksamheten. I vissa fall så graverande att klagomål framförs av rektor på gymnasiet kring de stora bristerna som eleverna har, trots att vederbörande fått minst betyget E i ämnet. Detta fenomen är dock inte unikt för Norrtälje utan är ett nationellt problem.

En annan svårighet som är högst påtaglig inom vissa områden i småskolor på landsbygden är möjligheten att rekrytera behörig personal, både när det gäller grundskolan och fritidshemmet. Under flera år har exempelvis Edsbro skola haft svårt att tillsätta en lärartjänst. Naturligtvis får det konsekvenser för kvaliteten på undervisningen och utbildningen för eleverna om skolan tvingas anställa obehörig personal år ut och år in. Detta är ett stort kvalitetsproblem.

Förvaltningen har tillsammans med HR arbetat för att analysera situationen och ta fram marknadsföring i akt och mening att lyfta fram fördelarna med att bo, arbeta och leva i

Norrtälje kommun. Den centrala fritidssamordnaren på förvaltningen har även tillsammans med Linköpings universitet satt ihop en utbildning som ska erbjudas till fritidspersonal så att de blir behöriga. Fokus ligger på att i första hand prioritera de skolor som har låg behörighet på enheten.

En positiv utveckling är rektorsgruppen i grundskolan. Det är en samling engagerade rektorer med olika lång erfarenhet. Utfallet har blivit en god dynamik i så väl diskussioner som ambitioner att vilja förändra och förbättra. Vad fokus ligger i förbättringen, utöver den enskilda enhetens utveckling, är ett ansvar som ligger på skolchefen för grundskolan. En angenäm utmaning med ovannämnda förutsättningar. Det finns med andra ord förutsättningar att åstadkomma något bra.

Övriga stödfunktioner

Stödfunktionerna för grundskolan har inte fungerat önskvärt under en längre tid. IT, Fastigheter och Centrala barn- och elevhälsan (CBEH) har inte riktigt fungerat som stödfunktion. Nu är läget betydligt mycket bättre.

Centrala barn- och elevhälsan (CBEH)

Den beställarorganisation som tidigare byggdes upp var tänkt att just utgå från skolornas behov. Enheterna kunde själva beställa de tjänster som de ansåg sig behöva. Det blev dock inte riktigt så. CBEH växte till en stor organisation som erbjöd skolorna en rad insatser som inte alltid utgick från skolornas behov.

Under läsåret 2022/23 har förvaltningsdirektören och verksamhetschefen för CBEH gjort en genomlysning av organisationen. Resultatet har blivit en mer transparent organisation som har tydliggjort sitt uppdrag. I dagsläget upplever skolchefen för grundskolan verksamheten som betydligt mycket bättre än tidigare.

Fastighetsavdelningen

Det har under flera års tid varit en konflikt mellan grundskolan och fastighetsavdelningen. Diskussion kring hur fastigheter ska skötas, förvaltas och hur detta ska kommuniceras har föranlett till missämja. Utgångspunkten har varit att skolans behov inte har varit i fokus. Exempelvis önskade Gottsta skola att vissa utrymmen skulle målas om, vilket han fick avslag på. Däremot hörde fastighetsförvaltaren av sig om att Edsbro skola skulle få ommålat på vissa utrymmen – där det verkligen inte behövdes ytförbättring. Samma rektor och samma förvaltare på båda enheterna. Under det senaste året har situationen blivit något bättre och förhoppningsvis kommer skolans behov tydligare styra fastighetsavdelningen som serviceenhet.

IT-avdelningen

Vems behov styr digitaliseringen? På vilket sätt styr skolans och elevernas behov tillgången till IT? Svaret på dessa frågor är att IT-enhetens behov har styrt verksamheten. I sken av detta har grundskolan blivit en kassako för IT-enheten som i den tidigare debiteringsmodellen har dränerat skolorna på resurser. I och med den nya debiteringsmodellen har skolan fått betala mindre än tidigare, vilket har resulterat i en sundare ekonomi på skolorna. Dock kvarstår de två frågorna – är digitaliseringsplanen och IT svaret på elevernas kunskapsutveckling? Eller skulle eleverna lära sig mer ifall de bara använde läroböcker, penna och papper?

Det har de senaste åren blivit tydligt att det är verksamhetens behov som ska styra de åtgärder som vidtas av stödfunktionerna. Framför allt är det ett långsiktigt och medvetet arbete som har drivits av förvaltningsdirektören och skolchefen för grundskolan. Dock har kulturförändringen eller synvändan, om man så vill säga, inte fullt ut fått fäste. Barn- och utbildningsförvaltningen jobbar vidare med frågan.

Verksamhetens resultat och analys

Elevernas betygsresultat

Årskurs 6		Årskurs 9	
Andelen som är godkända i alla ämnen	94,6%	Andelen som är godkända i alla ämnen	90,2%
Andelen som är godkända i engelska	92,4%	Andelen som är godkända i engelska	88,2%
Andelen som är godkända i matematik	87,0%	Andelen som är godkända i matematik	85,2%
Andelen som är godkända i svenska	91,0%	Andelen som är godkända i svenska	90,7%
Andelen som är godkända i svenska som andraspråk	63,6%	Andelen som är godkända i svenska som andraspråk	58,3%
		Behörighet till nationellt program 2023	81,2%

		Behörighet till nationellt program 2023 (riket)	Information saknas 7/9-23
		Behörighet till nationellt program 2022	85,8%
		Behörighet till nationellt program 2022 (riket)	83%
		Behörighet till nationellt program 2021	88,9%
		Behörighet till nationellt program 2021 (riket)	85%

Skolchefens kommentar: Vi kan se att behörigheten till nationellt program har sjunkit med 7,7 procentenheter på två år. Vi tror oss se att det var höga resultat under pandemin. Kan pandemin ha fått negativ effekt på skolresultaten eller finns det andra förklaringsmodeller? Samtidigt går det att konstatera att även gymnasiebehörigheten i landet har sjunkit, om ej lika mycket. Detta är något som vi behöver ta med oss in i detta läsår och analysera inför kommande betygsättning. Går det att göra insatser under kommande läsår för de elever som riskerar att inte bli behöriga till nationellt program?

Det går också att se att elevernas betyg sjunker i samtliga kärnämnen från årskurs 6 till årskurs 9. Vad beror det på? Skiljer sig lärarnas bedömningskompetens från när det gäller mellan- och högstadiet? Fångar inte högstadiet upp de elever som riskerar att inte nå gymnasiebehörighet och i sådana fall varför? Dessa frågor behöver lyftas på rektorsnivå för att analyseras på varje skola så att åtgärder kan vidtas.

Utifrån tidigare uppsatta utvecklingsområdet (Arbetsplan 2022, mål 4) har vi under läsåret 2022/23 arbetat med att implementera den reviderade kursplanen Lgr 22. Detta arbete har gått mycket bra med flera externa föreläsare som är experter inom området. Föreläsningarna har filmats och finns att tillgå för lärarkollektivet. Lärare har även suttit i nätverk kring de ämnen de undervisar i. Fokus har legat på bedömningsfrågor, likvärdig bedömning och rättssäker betygsättning. Detta arbete kommer att fortgå men skötas av rektorerna i områdesgrupper. Uppsatt mål för skolchefen i grundskolan är därmed avklarat.

Garantin för tidiga stödinsatser

Elevers kunskapsutveckling följs systematiskt i förskoleklass och lågstadiet genom en statligt införd Läsa-skriva-räknagaranti för alla elever. Som stöd för en likvärdig bedömning används nationella material. Det är obligatoriskt att genomföra kartläggningmaterialen ”Hitta språket” och ”Hitta matematiken” på höstterminen i förskoleklass, bedömningsstöd på höst- och vårtermin i åk 1 och nationella prov på vårterminen i åk 3. Under Coronapandemin fanns vissa undantag.

Om läraren, genom de obligatoriska materialen, observerar *indikation* på att en elev behöver stöd i sitt lärande, gör läraren och personal med specialpedagogisk kompetens en *särskild bedömning* av elevens kunskapsutveckling. Så fort det *befaras* att en elev inte kommer att nå kommande eller aktuella kunskapskrav ska extra anpassningar sättas in skyndsamt.

Fsk, ht-21		Åk 1, vt-23		Kommentar
Indikation på behov av stöd i språk (särskild bedömning)	20%	Indikation på behov av stöd i språk (särskild bedömning)	11%	På två läsår har andelen sjunkit med 9 procentenheter.
Befaras behov av stöd i språk (extra anpassningar)	14%	Befaras behov av stöd i språk (extra anpassningar)	10%	På två läsår har andelen sjunkit med 4 procentenheter
Indikation på behov av stöd i matematik (särskild bedömning)	14%	Indikation på behov av stöd i matematik (särskild bedömning)	10%	På två läsår har andelen sjunkit med 4 procentenheter
Befaras behov av stöd i matematik (extra anpassningar)	11%	Befaras behov av stöd i matematik (extra anpassningar)	5%	På två läsår har andelen sjunkit med 6 procentenheter

Skolchefens kommentar: Det obligatoriska bedömningsstödet är oerhört omfattande och tar stor del av lärarens tid i anspråk. Samtidigt är det en indikation kring vilka elever som läraren behöver uppmärksamma och stödja lite extra. Att tidigt upptäcka dessa elever är av stor betydelse.

Frågan är om verktyget egentligen är så effektivt eftersom det ovan går att se att andelen som behöver hjälp i någon form endast sjunker med 4-9 procentenheter under två hela läsår. Fortfarande är det 21% som har någon form av behov i språk och 15% i matematik. Vilken är förklaringsmodellen till det? Är det att så pass många elever har stora svårigheter med sin inläring? Kan dessa elever klassas som obildbara eller vilken förklaring ger till fenomenet? Antagligen finns det en skolkultur där resultatuppföljning per definition innebär att resultaten ska ligga till grund som utgångspunkt för fortsatt arbete. Nu kommer vi arbeta med att se över vilka insatser som görs och huruvida dessa ger effekt. Fokus på att förändra pedagogiken för att anpassa till elevernas behov.

Uppföljning läsning (Läsutvecklingsschemat - LUS)

	Antal elever som har uppnått kravnivån	Antal elever som har uppnått kravnivån i procent	Kravnivå för årskursen
Årskurs 1	374 av 500	74,8%	LUS-punkt 10
Årskurs 2	434 av 505	85,9%	LUS-punkt 12 (egentligen ej uttalat)
Årskurs 3	341 av 471	72,4%	LUS-punkt 15
Årskurs 3 (nästan uppnått)	393 av 471	83,4%	LUS-punkt 13
Årskurs 3 (år 21/22)	335 av 473	70,8%	LUS-punkt 15
Årskurs 3 (nästan uppnått 21/22)	378 av 473	79,9%	LUS-punkt 13
Årskurs 6	225 av 495	54,5%	LUS-punkt 18

Årskurs 6 (nästan uppnått)	418 av 495	84,4%	LUS-punkt 17
Årskurs 6 (år 21/22)	195 av 523	32,3%	LUS-punkt 18
Årskurs 6 (nästan uppnått 21/22)	412 av 523	78,8%	LUS-punkt 17

Skolchefens kommentar: Läsningens effekt på språkutveckling, tänkande och inläring är stor. Det är direkt avgörande att eleverna är goda läsare för att lyckas i skolan. Av den anledningen är det av största vikt att alla elever blir goda läsare så att de lyckas i skolan och att ovanstående trend när det gäller betyg vänds uppåt. En skicklig läsare har lättare att tillgodogöra sig kunskaper i skolan och får därmed betyg vilket torde leda till ökad gymnasiebehörighet.

Vi införde uppföljning av läsning under pandemin, hösten 2020. Det är först under föregående läsår som det varit skarpt läge, de två första åren har varit en infasningsperiod.

Vi kan se att resultaten går framåt, dock alltför långsamt för att undertecknad ska vara nöjd. Det vi ser är att inte tillräckligt många elever lyckas bli flytande läsare tills de lämnar årskurs 3. Varför? Fyra år i grundskolan borde väl generera flytande läsare? Glädjande är dock att andelen skickliga läsare i årskurs 6 har ökat markant, vilket borgar för att dessa elever kommer att klara högstadiet på ett bättre sätt.

Ifall vi jämför med det obligatoriska bedömningsstödet går det att se ett mönster. Andelen som inte klarar av uppsatta kravnivåer är i språk 21% i åk 1 och 26,2% i LUS. 14,1% när det gäller LUS i åk 2 och 27,6% i åk 3. Vad beror det på? Vad är det som gör att nästan en fjärdedel av våra elever inte klarar av läs- och språkkraven som ställs i lågstadiet? Samtalas det för lite på lågstadiet eller ägnas det alltför lite tid åt läsning? Detta mönster behöver analyseras och brytas. Målet måste vara att alla elever ska nå flytande läsning och lågstadiet behöver bli ett språkligt stålbad.

Hösten 2022 kom Skolinspektionen med en rapport om att svenska mellanstadieskolor inte ägnar sig åt läsning och lästräning. Våren 2023 kom resultaten från Timms, ett

internationellt lästest som görs inom OECD. Timms konstaterade att svenska elevers läsresultat sjönk. Trots ovanstående statistik går Norrtälje kommun tvärs emot både Skolinspektionen och Timms. I Norrtälje pågår det ett intensivt arbete på mellanstadiet med att få alla elever att läsa mycket och bra.

I april 2023 anställdes en barn- och ungdomsbibliotekarie centralt på förvaltningen. Hennes uppdrag är att kartlägga alla skolors skolbibliotek, köpa in ny och spännande litteratur samt anordna boksamtal som inspirerar elever till läsning. Redan i skrivandets stund har ungdomsbibliotekarien gjort avtryck på skolorna. Flera rektorer och lärare har informerat om att hon fått en positiv effekt på elevernas inställning till böcker och läsning. Den verkliga effekten av detta arbete torde synas redan i maj 2024.

Det kommer också att initieras en analys till varför elever inte lär sig läsa flytande under de fyra år de går på lågstadiet.

Nationella prov (NP)

Diskrepansen mellan betyg och nationella prov är stor i riket och även inom vissa ämnen i våra grundskolan. Detta har varit en ”snackis” i media.

Det är svårt att jämföra betyg med NP då de utgår från helt olika bedömningsystem. Betyg utgår från en kunskapsstandard där eleverna ska ha visat en viss av kunskap för att få ett visst betyg medan NP utgår från mätmodell där eleverna ska samla ett viss antal poäng – oavsett vilken fråga det gäller, för att få ett visst betyg. På så sätt är det omöjligt att veta vad elev A besitter för kunskaper i förhållande till elev B och C och så vidare. NP täcker heller inte hela kursplanen. Dessutom har undervisande lärare i de allra flesta fall ett flerårigt underlag för bedömning när det gäller elever de undervisar.

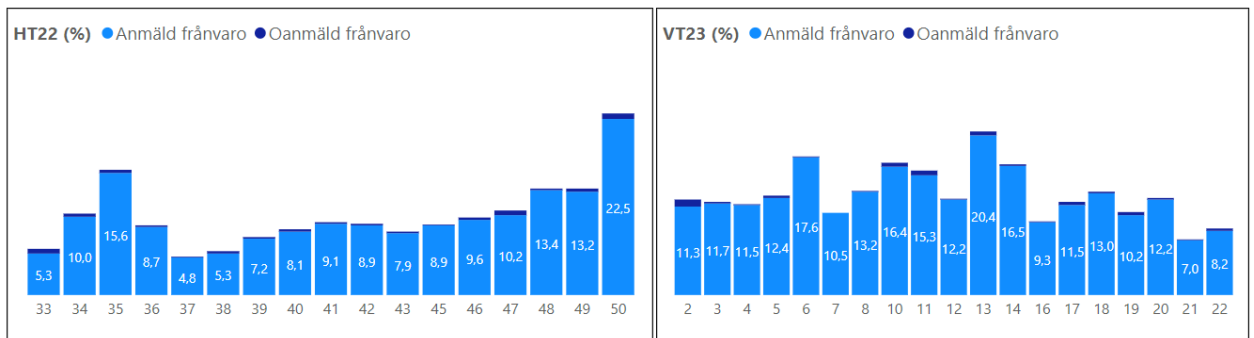
Däremot analyserar lärare resultaten vid NP och ser vilka elever som ligger långt efter eller behöver särskilt stöd. Sambedömning sker på samtliga skolor i kommunen. Resultaten används för vidare undervisning eller vid överlämning till nästa grundskola eller kommande lärare. NP kan framförallt ge en fingervisning kring vilka elever som har stora svårigheter i olika ämnen. Lärare använder också de nationella proven som stöd när betyg från och med årskurs 6 ska sättas.

Ökad elevnärvaro i skolan

Sedan flera år tillbaka arbetar vi med att öka elevernas närvaro i skolan. Det är främst genom Centrala Barn och Elevhälsan (CBEH), där två personer aktivt hjälper grundskolorna med handledning och metodhänvisning för att få elever att öka närvaron i skolan. Detta är nationellt ett stort problem och har inte blivit bättre av att pandemin förlamade samhället under två års tid.

Vi talar ju ofta om elevnärvaro men det är själva frånvaron som registreras. Frånvaron domineras av anmäld frånvaro. Den oanmälda är relativt konstant över tid och förekommer främst i de högre årskurserna. Den veckovisa frånvaron i Norrtäljes kommunala skolor (grundskola, gymnasium och särskola) redovisas nedan. Lovveckor exkluderade. Frånvaron har mätts systematiskt på övergripande nivå, per vecka sedan vecka 7, 2020. Den genomsnittliga frånvaron från då till och med vecka 22, 2023 ligger på cirka 12%. Andel rapporterade lektioner har ett snitt på 84%, vilket är alldeles för otillfredställande. Variationen mellan skolenheterna och vecka är relativt stor.

Skollagen anger att de fristående skolorna såväl som kommunala skolorna ska anmäla elever med omfattande frånvaro till elevens folkbokföringskommun då rektor fattat beslut att utreda den omfattande frånvaron. Hemkommunen är skyldig att se till att samtliga elever, oavsett vilken huvudman som driver skolan, fullgör sin skolgång.

Läsår	2020/201	2021/2022	2022/2023
Antal anmälningar från skolor i Norrtälje kommuns regi	156	120	117
Antal inkomna anmälningar från skolor i annan huvudmans regi	6	37	39
Totalt	162	157	156

Det är svårt eller omöjligt att värdera ovanstående siffror då det inte säger något om huruvida fler skolor har anmält frånvaro till huvudman eller inte. Rimligtvis torde situationen blivit bättre, men osvuret är bäst.

Utifrån tidigare uppsatta utvecklingsområdet (Arbetsplan 2022, mål 1) har vi ännu inte nått tillräckligt långt för att vara nöjda med elevnärvaron i skolan. Vi behöver fortsätta jobba med denna fråga och i arbetsplan 2023 kommer ett av utvecklingsmålen röra ökad elevnärvaro.

Under kommande läsår kommer arbetet med att registrera ett ingångsvärde per skola, handling/åtgärder och därefter ett utgångsvärde efter insatsen tas i bruk. På så vis kommer skolornas insatser kunna följas för att se om det har blivit någon effekt av arbetet. Utfallet av detta arbete kommer att ske vid nästa kvalitetsrapport.

Förbättrad resultatuppföljning

Att följa upp resultat är naturligt inom privata företag till skillnad från offentlig verksamhet. I de fall resultat följs upp inom skola, vård och omsorg handlar de primärt om ekonomi och sekundärt om vilka insatser som genomförts. Sällan eller aldrig handlar det om att inom pågående arbete granska utfallet av pågående insatser och värdera resultatet för att ställa om resurserna samtidigt som verksamheten bedrivs. Resurserna handlar om den tid som personalen, främst lärarna, ägnar sig åt att lära eleverna basala kunskaper. Att stanna upp och värdera utfallet av insatserna för att ställa om innehållet i verksamheten är direkt avgörande för att alla elever ska få med sig kunskaper genom skolsystemet och inte glida igenom grundskolan utan att lära sig det man behöver kunna för att klara av svårare kunskapskrav längre fram inom grundskolan. Att gå ifrån att administrera grundskola till att värdera den verksamhet som bedrivs och ställa om vid behov kräver en synvända.

Under läsåret 2022/23 har resultatuppföljning skett fyra gånger via Teams. Rektor har fått återkoppling på resultat, primärt när det gäller läsning. Det har skett en kognitiv förändring hos rektorer vilket har resulterat i att analysen av vilka åtgärder som måste vidtas har förbättrats avsevärt. Huruvida resultatuppföljningen sipprar ut i organisationen varierar. Inom vissa enheter är rektor progressiv medan inom andra enheter finns det mer jobb att göra. Över lag är skolorna igång med att använda resultaten för att fokusera på vad som behöver göras.

Det finns en del övrigt att önska när det gäller de åtgärder som vidtas och hur man ser på läsningen. Det är dock ett långsiktigt arbete som har till syfte att ändra innehållet på verksamheten. Under överskådlig tid kommer behovet att jobba resultatuppföljning på central nivå finnas kvar.

Utifrån tidigare uppsatta utvecklingsområdet (Arbetsplan 2022, mål 3) går det att konstatera att resultatuppföljningen som fenomen är infört men att effekterna av

att följa upp resultat ännu inte fungerar fullt ut på alla enheter. Av den anledningen kommer detta utvecklingsmål kvarstå i kommande arbetsplan.

God arbetsmiljö för alla elever och lärare

Det har varit ett fokusområde sedan hösten 2019 att förbättra arbetsmiljön för lärare och elever i grundskolan. Då var det många ett flertal stökiga situationer på Grindskolan, Kvisthamra skola och Hallsta skola för att nämna några. Under årens lopp har vi inom rektorsgruppen arbetat med att få till en god arbetsmiljö, vilket innefattar tydliga ordningsregler, konsekvenser av ett icke önskat beteende samt hur skollagen ska tolkas när det gäller just detta. Det har succesivt blivit väldigt mycket bättre och de tillfällena där det uppstår problem handlar det om enskilda individer och händelser.

Höstterminen 2022 var det väldigt rörigt på Roslagsskolan, Norrtäljes största grundskola. Ett fåtal elever störde ordningen på skolan bland annat genom att avfira raketer i korridorerna, störa på lektionerna, slåss och hota samt fullständigt ignorera vuxnas tillrättavisning. Detta fick till följd att personalen kände uppgivenhet, eleverna var otrygga, rektorerna var utmattade, vårdnadshavarna upprörda och Norrtälje tidning skrev mängder av artiklar med negativ tonalitet. I januari 2023 gick skolchefen för grundskolan gick in på Roslagsskolan som ledningsstöd. Under några intensiva veckor genomfördes en rad åtgärder:

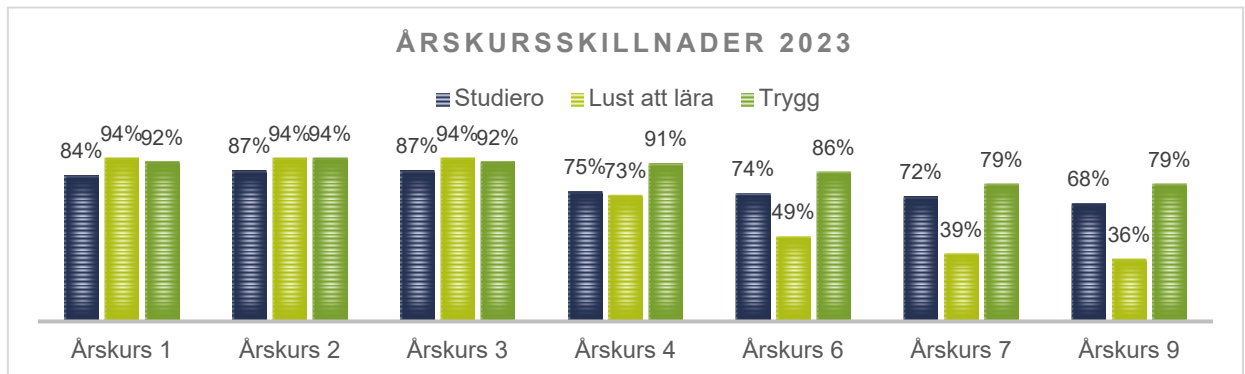
- Skolchefen auskulterade på samtliga lektioner och gav återkoppling till lärare och samtal med elever som störde.
- Skolchefen samtalade med elever som störde, kallade vårdnadshavare vid behov.
- Ordningsreglerna plockades in, omarbetades av personalen och av elevrådet. Plastades in och affischerades i samtliga klassrum samt skickades ut till vårdnadshavarna. Alla elever fick reda på vad som gällde och vilka konsekvenser det fick. Dessa följdes slaviskt.
- Skolchefen kallade alla vårdnadshavare med barn som misskötte sig.
- Skolan jobbade med så kallad Classroom management – att lektioner skulle starta och sluta på liknande sätt och att det ska finnas ett tydligt innehåll.

Utöver detta besökte polisen Roslagsskolan kontinuerligt, ”hängde” på skolan och åt lunch i matsalen. Initialt var även TINK:s fältassistenter en hel del på skolan.

Efter sex veckor hade situationen vänt och avslutningen av vårterminen var väldigt lugn. Personalen var även fylld av energi och positiva, trots att ett helt läsår gått och de rimligen borde vara trötta. Höstterminen 2023 har startat mycket lugnt och harmoniskt på Roslagsskolan enligt rektor.

Det förekommer över lag relativt stora skillnader i hur elever uppfattar skolan beroende på årskurs. Nedan visas årskursskillnader för studiero, lust att lära och hur trygg man känner sig i skolan.

Utifrån tidigare uppsatta utvecklingsområdet (Arbetsplan 2022, mål 2) har vi generellt uppnått ett så pass bra arbetsklimat i grundskolan att målet får anses som genomfört. Däremot är det viktigt att bibehålla de rutiner och förhållningssätt som nu finns. När flera hundra barn och ungdomar placeras i en skolbyggnad ska skavande kontaktytor uppstå, inte minst i tonåren. Det är viktigt att förhålla sig ödmjuk inför detta faktum.

Ökade förutsättningar för lärande i grundsärskolan

Under föregående läsår har en ny skolledare tillsatts i anpassad grundskola (grundsärskolan). Under året har skolan satsat på att öka kvaliteten och stöd i undervisning genom att använda digitala och analoga verktyg. Personalen har gått på föreläsning, ``Mitt digitala klassrum`` med Helen Larsson och alla elever har tillgång till analog och digitala hjälpmedel. I det digitala klassrummet arbetar personal med ett digitalt lärande - en genomtänkt mix av digitalt och analogt som låter alla elever vara sitt unika jag. Det digitala lärandet har sin grund i specialpedagogik, tydliggörande pedagogik och universell design för lärande. Med ett digitalt lärande får varje elev behålla sin unika personlighet och välja sitt eget arbets sätt. Alla elever känner sig inkluderade samtidigt som de når så långt som möjligt i sin kunskapsutveckling. Detta har även lett till eleverna är mer positiva kring deras upplevelse av inläring vilket bekräftas av resultaten i elevenkäter där 98% av eleverna i grundsärskolan uppger att det är roligt att lära sig nya saker. Resultat som är bättre än den 94% som vi hade året 2022.

Resultat utifrån SKA-enkäten

Det finns en rad återkommande utvecklingsområden, både från de enskilda skolorna och sammantaget från den kommunövergripande enkäten.

När det gäller *Normer och Värden* uppger många att konsekvenstrappan (fråga 8) inte är implementerad. Rektorens kommentar är att frågan styr svaret. Under flera år har rektorsgruppen jobbat med ordningsregler, skollagen, konsekvenser av ett icke önskvärt beteende och vilka åtgärder skolan har befogenhet att vidta. Rektorerne menar att konsekvenserna inte följer en trappa med givna steg utan att konsekvenserna kan bli olika utifrån elevens ålder och allvaret på av händelsen.

Inom *Stöd i undervisningen* påtalar många rektorer att arbetet med Särskilt begåvade elever inte flyter på som önskat (fråga 20). Flera av rektorerne påtalar att de inte riktigt vet hur skolan ska agera för att möta dessa elever trots att det finns en handlingsplan. Utbildningsinsatsen har avstannat och behöver återupptas under hösten 2023. Vid en genomlysning som gjorts i Norrtäljes kommunala grundskolor framkommer det att 14 av drygt 5 000 elever har fått psykologutlåtande *Särskilt begåvad* och ytterligare 18 elever misstänks tillhöra denna grupp. I skrivandets stund är det totalt 30 elever av drygt 5 000 som tillhör eller misstänks tillhöra denna grupp (två elever har slutat grundskolan).

Det framkommer inom vissa skolor har utmaningar inom *Läsa-skriva-räkna-garantin och LUS*. Flera skolor visar låga siffror när de gäller att resultaten från LUS ger bra underlag för att följa elevens kunskapsutveckling (fråga 28) och att det finns en organisation för bedömning i åk 1 (fråga 26). Huruvida detta stämmer överens med verkligheten eller om lärarna har tolkat frågorna fel behöver diskuteras med rektor på dessa skolor. Ifall det skulle visa sig stämma har lärarna inte begripit hur det ska användas resultatet formativt och det finns heller inte någon organisation för att genomföra det statliga uppdrag som vi är ålagda att göra. Det anbelangar skolchefen för grundskolan att reda i denna fråga.

Övergångar och samverkan lyfter fram tre frågor som har fått låga resultat. Samverkan mellan grundskola och gymnasium (fråga 38), samverkan mellan skola och fritids (fråga 39) och samarbetet efter Covid-pandemin (fråga 41) behöver ses över så att organisationen kan bli bättre i framtiden. Det kan även vara en feltolkning när det gäller fråga 41 eller en upplevd konsekvens av pandemin. Detta behöver genomlysas av skolchef och rektorer.

Under området Skola och omvärld får SYV-planen och SYV-arbetet låga omdömen (fråga 42 och 43). Vid diskussion i rektorsgruppen påtalar i princip alla rektorer att man har jobbat mycket med SYV-arbete på skolan. Dock kan det upplevas att SYV-planen inte är implementerad och att det saknas Studie- och yrkesvägledare på skolan, varför

man anser att detta arbete inte pågår. Det görs mycket arbete på skolorna som har att göra med yrken, arbetsliv, utbildning och kompetens inom området.

Övergripande analys

Det är uppenbart att grundskolan i Norrtälje kommun under flera års tid haft en hel del utmaningar. Det har varit ett tålmodigt och långsiktigt arbete att få skolan att lyfta och ännu väntar vi på det verkliga effekten.

Under drygt tre års tid har förvaltningen fått ägna sig åt att reda upp i den snåriga ekonomin, oredan inom fastighetsavdelningen (Läs: grundskolans fastigheter) samt överdebiteringen av digitala enheter. Lägg därtill att det pågått en Covid-pandemi under två års tid där många utvecklingsmål antingen inte gick att genomföra eller att progressionen skedde med myrsteg. Sett ur det perspektivet känns det som om grundskolans förutsättningar för tillfället är på plats och att det finns möjligheter att utveckla grundskolan på ett positivt sätt.

Det råder generellt sett en god stämning och arbetsro på skolorna. Enskilda incidenter och individer påverkar då och då skolan men över lag är det lugnt. Lärarna är fokuserade på att eleverna ska få kunskaper med sig. I detta arbetar man förhoppningsvis systematiskt med att tydliggöra förväntade kunskaper gentemot eleverna. Verktygen hos eleverna är förhoppningsvis bättre då vi följer upp elevernas läskapacitet från förskoleklass – läsningen är ju grunden för all inlärning. Det innebär på sikt att fler elever kommer att nå högre betyg och att andelen som är behöriga till nationellt program på gymnasiet ökar.

Stödfunktionerna kring grundskolan fungerar allt bättre vilket innebär att skolorna kan få stöd utifrån behovet som finns. Rektorsgruppen fungerar också väldigt bra och har en dynamik med en vilja att göra bättre och utveckla.

Sorgebarnet är att för många elever fortfarande har alltför hög frånvaro. Att öka elevers närvaro på skolan behöver vara den mest prioriterade frågan under kommande läsår. En av de åtgärder som påbörjats under läsåret 2023/24 är att jobba med de så kallade ”bubbelbarnen”. Barn och ungdomar som stör, stökar, förstör och ibland inte kommer till skolan. Det är svårt att förstå sig på denna grupp som många gånger ännu inte är elever.

Inom projektet *Steget före* utbildas personal kring bakomliggande förståelse för dessa barn och ungdomar samt hur dessa ska bemötas. Med förståelsen för den situation de befinner sig i har skolans personal en möjlighet att knyta an. Många gånger är det just där det brister – en anknytning som inte finns gör gruppen sårbar och otrygg. Under hösten 2023 har Wigulfskolan och Roslagsskolan gått in i projektet och under våren 2024 kommer Gottsta skola ansluta. Alla grundskolor inom kommunen erbjuds denna

fortbildning, men några skolor är redan iblandade i andra fortbildningsinsatser som tangerar ämnet – att få med sig eleverna i skolans inre struktur. PAX och Ibis är två andra metoder som fokuserar på att få en god arbetsro i skolan. Dessa båda fokuserar i stort på rutiner och struktur, medan Steget före har för avsikt att få skolpersonalen att förstå bakomliggande orsaker till elevers beteende.

Det som inte tagit upp i denna rapport men som det uppstår en diskussion om med jämna mellanrum, ibland flera gånger i veckan, är vissa elevers behov till en annan skolgång. Resurs- och/eller behandlingsskola med utbildad och dokumenterat skicklig personal är något som skulle behövas i Norrtälje. Helst med kommunal huvudman. Varför kan man fråga sig? Redan idag erbjuds elevgruppen platser inom de kommunala resursklasserna men även utanför kommunen t.ex. i Helleborus eller Magerlungen. Det är en dyr och inte alltid en kvalitativt väl fungerande verksamhet. Det vore önskvärt för hela grundskolan om en resursskola blev verklighet i Norrtälje så att vi kunde ta hand om våra barn och ungdomar inom kommunens försorg.

Utvecklingsområden inför kommande läsår

Grundskolan kommer att behöva jobba med följande utvecklingsområden inför kommande läsår

Utvecklingsområde 1: Ökad elevnärvaro i skolan. Fortsatt arbete.

Utvecklingsområde 2: Resultatuppföljning. Fortsatt arbete.

Utvecklingsområde 3: Steget före. Utbildning av skolpersonal för att Knyta an till eleverna.